Miroshnichenko A. M., Marusenko R. I. Scientific and practical commentary of the Land Code of Ukraine / A. M. Miroshnichenko, R. I. Marusenko. — 5th edition, amended and supplemented. — K .: alerts, 2013. — 544 p. [in Ukrainian]

23. *Єрмоленко В. М.* Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. — К.: Юрінком Інтер, 2010. — 608 с. Ermolenko V. M. Ukraine Agrarian Law: pidruchnyk / V. M. Yermolenko, A. V. Hafurova, N. V.Hrebenyuk [et al.]; for the Society. Ed. V. N. Yermolenka. — K .: Yurinkom Inter, 2010. — 608 p. [in Ukrainian]

24. Гайдуцький П. І. Аграрна реформа в Україні / П. І. Гайдуцький, П. Т. Саблук, Ю. О. Лупенко та ін. ; за ред. П. І. Гайдуцького. — К.: ННЦ ІАЕ, 2005. — 424 с. Haidutsky P. I. Agrarian reform in Ukraine / P. I. Haidutsky, P. T. Sabluk, J. O. Lupenko and others. ; Ed. P. I. Haidutsky. — K .: NNC IAE, 2005. — 424 p. [in Ukrainian]

25. *Санніков Д. В.* Правовий режим земельних ділянок для садівництва громадян : автореф. дис.. канд. юрид. наук: 12.00.06 / Д. В. Санніков. — Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2009. — 19 с. Sannikov D. The legal regime of land for gardening citizens: Author. Thesis .. candidate. Legal. Sciences: 12.00.06 / D. V. Sannikov. — National Law Academy of Ukraine. Yaroslav the Wise. — H., 2009. — 19 p. [in Ukrainian]

MACHUSKA I. THE LEGAL REGIME OF AGRICULTURAL LAND

Стаття надійшла до редакції 20.11.15.

УДК: 349.41

Шматова Юлія Олександрівна,
канд. юрид. наук,
доцент кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»[1]

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОТРИМАННЯ УЧАСНИКАМИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ БУДІВНИЦТВА ЖИТЛА

Проаналізовано питання отримання земельної ділянки для будівництва житла особами, які виконують завдання по здійсненню антитерористичної операції на Сході України. Виявлено проблеми законодавства щодо надання земельних ділянок для індивідуального

[1]Shmatova Julia,Candidate of Law sciences, senior lecturer in department of legal regulation of economy Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

© Ю. А. Шматова, 2015

житлового будівництва учасникам антитерористичної операції та запропоновано шляхи щодо їх подолання.

Ключові слова: антитерористична операція, земельна ділянка для індивідуального житлового будівництва, учасники антитерористичної операції, Державна служба України геодезії, картографії та кадастру, Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

The article analyses procedural questions of receiving a lot land by persons who perform a task of realization of anti-terror operation on the East of Ukraine. The problems of legislation in relation to the grant of land lot for individual housing construction to the participants of anti-terror operation are identified and ways of their solution are suggested.

Keywords: anti-terror operation, land lot for individual housing construction, participants of anti-terror operation, Government service of Ukraine of geodesy, cartography and cadastre, Law of Ukraine «On status of veterans of war, guarantee of them social defense».

Постановка проблеми. Відповідно до чинного законодавства України учасники антитерористичної операції (далі — АТО) мають пільги щодо отримання земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва. Проте, як свідчить практика, існує ряд проблем як теоретичного, так і практичного характеру, які унеможливлюють реалізацію цього права військовослужбовцями.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблемні питання виникнення права власності на землю є предметом низки наукових дискусій і монографічних досліджень. Значний внесок у розроблення загальних теоретичних питань виникнення права власності на землю зробили В. Андрейцев, Г. Балюк, А. Гетьман, П. Кулинич, В. Носік, В. Семчик,М. Шульга тощо. Утім, як показав аналіз наукових розробок, питання щодо отримання земельних ділянок для індивідуальної житлової забудови учасниками антитерористичної операції (членами їх сімей) не досліджувалися авторами. Таким чином, недостатня розробленість на теоретичному рівні цієї проблеми, наявність правових прогалин свідчать про актуальність теми дослідження.

Формулювання цілей. Метою статті є виявлення проблем та обґрунтування пропозицій по удосконаленню законодавства щодо отримання земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва учасниками антитерористичної операції.

Викладення основного матеріалу. У зв'язку з подіями, які відбуваються на Сході України, здійснюється мобілізація військовозобов'язаних, які захищають незалежність і територіальну

цілісність нашої держави. Держава, в свою чергу, виступає гарантом їх соціальних прав. Законодавством України передбачено систему пільг для учасників бойових дій та осіб, прирівняних до них, зокрема, це стосується і надання земельних ділянок для індивідуальної житлової забудови.

Для дослідження проблем, які виникають під час отримання земельних ділянок, перш за все, з'ясуємо що являє собою поняття «учасник бойових дій» і «земельна ділянка для індивідуальної житлової забудови».

Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом», антитерористична операція — це комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності [3]. Перелік населених пунктів, на території якої проводиться антитерористична операція, визначена постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2014 №1053.

Не зважаючи на відсутність законодавчого закріплення терміну «учасник антитерористичної операції», всі пільги, які мають ці бійці, отримуються через статус учасника бойових дій. Адже, відповідно до змін, які прийняті до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [4], статус учасника бойових дій мають усі військовослужбовці, а також члени інших силових структур, які беруть участь в операції на Сході України.

Таким чином, особи, які належать до учасниківбойових дій — це:

1) військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані), працівники Збройних сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Дорожньо-патрульної служби;

2) особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці, працівники Міністерства внутрішніх справ, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України інших утворених відповідно до законів України військових формувань;

3) працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в операції в районах її проведення у порядку, встановленому законодавством України.

Перелічені особи є учасниками антитерористичної операції за умови, якщо вони захищали незалежність, суверенітет і територі-

альну цілісність України і брали безпосередню участь, забезпечували проведення та перебували безпосередньо в районах проведення такої операції [4].

Особи, які брали участь в антитерористичній операції (члени їх сімей), які не реалізували дотепер свого права на безоплатну приватизацію земельних ділянок, мають можливість здійснити це в порядку, передбаченому чинним земельним законодавством.

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», *першочергове право* на відведення земельнихділянок для *індивідуального житлового будівництва,*садівництва і городництва передбачено для:

А) учасників бойових дій;

Б) учасників війни;

В) інвалідів війни;

Г) сімей загиблих військовослужбовців п. 14 ст. 12, п. 18 ст. 13 та п. 15 ст. 15) [4]. Крім того, органи виконавчої влади, виконавчі комітети місцевих рад зобов'язані надавати допомогу інвалідам війни і сім'ям загиблих військовослужбовців у будівництві індивідуальних жилих будинків.

Відповідно до законодавства України, індивідуальний (садибний) житловий будинок — це будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, установлених законом, іншими нормативно-правовими актами, поверховість якої не повинна перевищувати чотирьох поверхів, призначена для постійного в ній проживання, яка складається із житлових і допоміжних (нежитлових) приміщень, і прибудова до неї [7]. Враховуючи викладене зазначимо, що до усіх типів індивідуального житла застосовується термін «садиба», тобто будівля з ділянкою землі, що належить власникам споруди.

Здійснення індивідуального житлового будівництва — це одна із форм реалізації конституційного права громадян на житло. Земельні ділянки для індивідуального будівництва призначені для будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка).

Спорудження жилого будинку громадянином нерозривно пов'язане з необхідністю отримання земельної ділянки відповідного цільового призначення. Таким чином, враховуючи норми Земельного кодексу України (далі — ЗКУ) зазначимо, що земельні ділянки для індивідуального житлового будівництва набуваються громадянами у приватну власність чи оренду в межах

земель житлової та громадської забудови із земель державної чи комунальної форми власності [2].

Для віднесення земельної ділянки до земель житлової та громадської забудови ЗКУ передбачає дві умови:

1) земельна ділянка має бути розташована в межах населеного пункту;

2) земельна ділянка повинна «використовуватися для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування».

Звідси слідує, що землі житлової та громадської забудови можуть знаходитися виключно в межах населених пунктів, однак чинне земельне законодавство України дозволяє будувати багатоквартирні та індивідуальні житлові будинки *за межами населених пунктів* на земляхнаданих для садівництва, ведення особистого селянського господарства, фермерського господарства, рекреаційного призначення, транспорту, оборони тощо.

За змістом ст. 121 Земельного кодексу України учасники АТО (члени їх сімей) мають право на безоплатну передачу земельних ділянок із земель державної або комунальної власності в таких розмірах: для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) у селах — не більше 0,25 гектара, в селищах — не більше 0,15 гектара, в містах — не більше 0,10 гектара [2]. Розмір земельної ділянки, що передається безоплатно громадянину у власність у зв'язку з набуттям ним права власності на жилий будинок, не може бути меншим, ніж максимальний розмір земельної ділянки відповідного цільового призначення (крім випадків, якщо розмір земельної ділянки, на якій розташований будинок, є меншим).

Ч. 4 ст. 116 Земельного кодексу України встановлено, що передача земельних ділянок безоплатно у власність громадян у межах норм, визначених цим актом, провадиться один раз по кожному виду використання. Тобто, якщо громадянину раніше було передано земельну ділянку у власність для певних цілей у меншому розмірі, то передати ще частину земельної ділянки (збільшити) для таких же самих цілей, чинним земельним законодавством не передбачено.

Враховуючи викладене зазначимо, що законодавець гарантує учасникам бойових дій:

1) першочергове безоплатне отримання земельної ділянки для індивідуальної житлової забудови;

2) першочергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов (ст. 5 та 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») [4].

Отримання земельних ділянок у власність шляхом приватизації, здійснюється у порядку визначеному ст. 118 ЗКУ і передбачає такі етапи:

1) подача заяви (клопотання);

2) отримання дозволу на розробку документації із землеустрою;

3) розроблення, погодження та затвердження документації із землеустрою;

4) державна реєстрація земельної ділянки;

5) державна реєстрація права власності на земельну ділянку[2].

Враховуючи ситуацію з надання земельних ділянок учасникам АТО, зазначимо, що не всі бажаючі можуть вільно набути у власність земельну ділянку для індивідуального житлового будівництва, адже існує досить багато проблем, які потребують законодавчого вирішення, зокрема:

1) не проведена повна інвентаризація землі в межах населених пунктів та за їх межами. Тобто, виникає необхідність виявити земельні ділянки, які використовуються нераціонально, а також ті, які використовуються без оформлення відповідних прав на землю і можуть бути передані безоплатно у власність військовослужбовцям. Наприклад, на території міста Ужгород наявні землі Міністерства оборони України, які упродовж тривалого часу не використовуються (мало придатні для потреб оборони) і можуть бути передані до земель комунальної власності для подальшого перерозподілу їх учасникам АТО для будівництва житлових будинків;

2) відсутність земельних ділянок у межах населеного пункту. Як свідчить практика, військовослужбовцям часто відмовляють у першочерговому праві на отримання земельної ділянки, аргументуючи недостатньою кількістю землі або її відсутністю. Наприклад, станом на 20 жовтня 2015 рік у місті Ковелі не реалізуються право учасників АТО (та їх сімей) на отримання земельних ділянок під індивідуальне житлове будівництво, що зумовлено відсутністю земель запасу в місцевих радах [10];

3) відсутній реєстр учасників антитерористичної операції. На даний час дуже складно сформувати єдиний реєстр військовослужбовців, які беруть участь у військових діях на Сході країни, адже не всі учасники можуть одразу надати необхідні документи. Тому щоб забезпечити відкритість і прозорість такої процедури її

необхідно автоматизувати, тобто створити електронну чергу учасників бойових дій, які бажають отримати земельну ділянку, зокрема й для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд.

Не менш важливою проблемою, на нашу думку, є відсутність законодавчо закріплених критеріїв черговості надання земельних ділянок для учасників АТО. Так, більшість нормативно-правових актів вказують на реалізацію такого прав як позачергово, так і першочергово. Наприклад, ст. 20 Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», визначено **позачергове** відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва інвалідам з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобиль-ській АЕС і потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, хворим внаслідок Чорнобильської катастрофи на променеву хворобу [6]. Тобто, відповідно до даного нормативно-правового акту інвалідам з числа учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС надається ***позачергове право*** на отримання земельної ділянки для будівництва житла.

Відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [4], ***першочергове право*** на забезпечення земельними ділянками для індивідуального житлового будівництва мають як учасники бойових дій, так і інваліди війни та сім'ї загиблих військовослужбовців. Крім того зауважимо, що даний закон гарантує отримання земельної ділянки не тільки учасникам АТО, а й учасникам і членам сімей військовослужбовців, які загинули в Афганістані тощо.

Враховуючи викладене, ми вважаємо, що необхідно доповнити Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» нормою що стосується ***позачергового*** отримання земельних ділянок ***учасниками АТО (та членів їх сімей).*** Крім того,черга видачі земельних ділянок повинна відбуватися наступним шляхом: ***перша черга*** — це члени сімей загиблих під час бойових дій; ***друга черга*** — військовослужбовці інваліди 1-3 групи, які постраждали під час проведення антитерористичної операції;***третя черга*** — мобілізовані військовослужбовці, які брали безпосереднюучасті в терористичній операції на Сході; ***четверта черга*** — учасники добровольчих батальйонів, яких було залучено до такої операції.

4. Відсутність містобудівної документації. Відведення земель сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів не потребує містобудівної документації, натомість, для виділення земельних ділянок учасникам АТО (членам їх сімей) під житлову забудову така документація є необхідною. З 1 січня 2013 року вступили в дію зміни до ст. 24 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» [5], в якій зазначено, що в разі відсутності плану зонування або детального плану території, передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним та юридичним особам для містобудівних потреб та зміна цільового призначення земельної ділянки, яка не відповідає плану зонування території або детальному плану території забороняється. Дані вимоги набули чинності з 01.01.2015 року, тому за відсутності генерального плану населеного пункту неможливо надати земельні ділянки для житлового будівництва із земель державної та комунальної власності.

Враховуючи ситуацію, яка склалася в Україні, майже в усіх сільських населених пунктах, селищах і містах районного значення відсутні генеральні плани, плани зонування та детальні плани територій, що унеможливлює передачу (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у приватну власність. У такому випадку, за відсутності містобудівної документації, учасникам АТО (членам їх сімей) також буде відмовлено в отриманні земельної ділянки для індивідуального житлового будівництва згідно з п. 7 ст. 118 Земельного кодексу України [2] . Складання ж генерального плану за кошти лише місцевого бюджету здійснити неможливо.

Запровадження мораторію на будівництво, у разі відсутності детального плану території, ускладнило виділення нових ділянок під забудову й в місті Києві (у столиці такі плани розроблені лише для 10 територій, що становить лише 2 % від земель). Тому виникла потреба в залученні додаткових коштів для розробки плану територій спеціально під забудову для учасників, які брали участь в операції на Сході.

5. Надання земельних ділянок не придатних для будівництва житла. Наприклад, у Кіровоградщині близько півсотні земельних ділянок було видано учасникам АТО для будівництва власного житла у промисловій зоні. Землевпорядні організації відмовляють в розробленні проектів землеустрою, адже відповідно до ЗКУ будівництво житла в такій зоні забороняється.

Київською міською радою прийнято рішення від 26 грудня 2014 року № 753/753, відповідно до якого комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд» було надано земельні ділянки у постійне користування для житлового будівництва (малоповерхового — до 4-х наземних поверхів) учасникам АТО (пораненим і членам загиблих сімей) у селі Биківня Деснянського району міста Києва [9]. Враховуючи дане рішення зазначимо, що генеральний план населеного пункту не змінювався, а земельна ділянка, що була надана належить до земель лісогосподарського призначення. Будівництво житла на такій земельній ділянці суперечить екологічним вимогам і відповідно до земельного законодавства (ст. 141, 143) є підставою припинення права землекористування.

6. Ігнорування процесу виділення землі учасникам АТО. Чинне законодавство не прив'язує землі до місцеперебування людини (Конституція України забороняє сегрегацію). Однак, основні причини відмов на заяви учасників АТО — це: знаходження земельних ділянок за межами населеного пункту, відсутність вільних ділянок, відсутність земель запасу житлової та громадської забудови тощо.Наприклад, станом на 07.05.2015 року в Івано-Франківській області було подано 1065 заяв, з них надано 200 дозволів, серед яких затверджено 28 дозволів на земельні ділянки, з яких 15 для ведення сільського господарства, 6 для садівництва, 7 під будівництво індивідуального житла.

Про бездіяльність Київської міської ради щодо приватизації земельних ділянок військовослужбовцями для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд, свідчить рішення окружного адміністративного суду міста Києва від 10 березня 2015 року № 826/1523/15. Відповідно до даного судового акту орган правосуддя постановив визнати дії Київської міської ради протиправними щодо не надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

7. Надання земельної ділянки для багатоповерхового житлового будівництва. Військовослужбовці, а також сім'ї бійців можуть безоплатно отримати земельні ділянки відповідно до норм безоплатної приватизації, що передбачені ст. 121 ЗКУ. Проте, враховуючи кількість осіб, які претендують на отримання земельних ділянок, на засіданні виконавчих комітетів приймають рішення про виділення однієї ділянки для будівництва багатоповерхового житлового будинку.

Право на забудову земельної ділянки реалізується власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації. У такому випадку будівництвом багатоповерхового будинку буде займатися комунальна структура. У зв'язку з цим виникає ряд проблем щодо його реалізації: по-перше, всі учасники АТО повинні погодитися на будівництво багатоповерхового будинку тим підприємством, який запропонував власник землі; по-друге, необхідно вирішити питання фінансування будівництва житла, а також виготовлення проектно-кошторисної документації та підведення комунікацій; по-третє, отримати гарантії того, що будинок буде швидко збудований, а військовослужбовці вчасно зможуть оформити право власності на землю; по-четверте, створити єдину чергу учасників АТО, враховуючи критерії черговості отримання такої земельної ділянки.

17 червня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 407, якою затверджено порядок, який визначає механізм використання коштів, передбачених у Державному бюджеті України на 2015 рік для придбання житла для осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції та/або у забезпеченні її проведення і втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, та які перебувають на квартирному обліку за місцем реєстрації, а в разі смерті зазначених осіб — для членів їх сімей, за якими згідно із законодавством зберігається право подальшого перебування на квартирному обліку. Зокрема, передбачається що у 2015 році понад сто осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а в разі їх смерті — члени їх сімей, отримають однокімнатні квартири загальною площею до 50 кв. метрів у прийнятих в експлуатацію новозбудованих житлових будинках (на первинному ринку або на вторинному ринку) [8]. Звідси слідує, що держава готова компенсувати отримання житла. Тому, ми вважаємо, що виникає необхідність внесення змін до законодавства в частині надання з Державного бюджету грошової компенсації для придбання житла або земельної ділянки шляхом цивільно-правових угод (купівлі — продажу тощо) у разі неможливості надання земельної ділянки учасникам АТО.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що проблеми, які стосуються отриманням земельних ділянок військовослужбовцями для індивідуального будівництва житла пов'язані з відсутністю земельних ділянок і критеріїв її отримання, бездіяльністю державних органів влади та місцевого самоврядування тощо. Та-

ким чином, питання отримання землі учасникам антитерористичної операції (їх сімей) потребують подальшого дослідження науковцями та практиками.

Список використаних джерел

1. Конституція України: [прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 26 червня 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141. Konstytuciya Ukrayiny: [pryjnyata na pyatij sesiyi Verxovnoyi Rady Ukrayiny 26 chervnya 1996 r.] // Vidomosti Verxovnoyi Rady Ukrayiny. — 1996. — № 30. — St. 141.

2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради України, 2002. — № 3-4. — Ст. 27.Zemelnyi kodeks Ukrainy vid 25.10.2001 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2002. — № 3-4. — St. 27.

3.Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 25. — Ст. 180. Pro borotbu z teroryzmom : Zakon Ukrainy vid 20.03.2003 r. № 638-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2003. — № 25. — St. 180.

4. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 45. — Ст. 425. Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu : Zakon Ukrainy vid 22.10.1993 r. № 3551-XII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 1993. — № 45. — St. 425.

5. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 34. — Ст. 343. Pro rehuliuvannia mistobudivnoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 17.02.2011 № 3038-VI // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2011. — № 34. — St. 343.

6. Закон України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 16. — Ст. 200. Zakon Ukrainy vid 28.02.1991 № 796-XII «Pro status i sotsialnyi zakhyst hromadian, yaki postrazhdaly vnaslidok Chornobylskoi katastrofy» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 1991. — № 16. — St. 200.

7. Про затвердження Порядку прийняття в експлуатацію і проведення технічного обстеження індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, громадських будинків та будівель і споруд сільськогосподарського призначення I та II категорій складності, які збудовані без дозволу на виконання будівельних робіт : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 24.04. 2015 № 79 // Офіційний вісник України. — 2015. — №

39. — Ст. 1177. Pro zatverdzhennia Poriadku pryiniattia v ekspluatatsiiu i provedennia tekhnichnoho obstezhennia indyvidualnykh (sadybnykh) zhytlovykh budynkiv, sadovykh, dachnykh budynkiv, hospodarskykh (prysadybnykh) budivel i sporud, hromadskykh budynkiv ta budivel i sporud silskohospodarskoho pryznachennia I ta II katehorii skladnosti, yaki zbudovani bez dozvolu na vykonannia budivelnykh robit : nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy 24.04. 2015 № 79 // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. — 2015. — № 39. — St. 1177.

8. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення житлом осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції та/або у забезпеченні її проведення і втратили функціональні можливості нижніх кінцівок : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 407 // Урядовий кур'єр. — 2015. — № 112. Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzheti dlia zabezpechennia zhytlom osib, yaki braly bezposeredniu uchast v antyterorystychnii operatsii ta/abo u zabezpechenni yii provedennia i vtratyly funktsionalni mozhlyvosti nyzhnikh kintsivok : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.06.2015 № 407 // Uriadovyi kurier. — 2015. — № 112.

9. Рішення Київської міської ради від 26 грудня 2014 року N 753/753 «Про надання комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд» земельних ділянок для житлового будівництва (малоповерхового — до 4-х наземних поверхів) для учасників АТО (поранених і членів родин, в яких учасники антитерористичної операції загинули при проведенні АТО) та для соціально-побутового будівництва в с. Биківня у Деснянському районі м. Києва» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/B49C39FCDDF2F1B2C2257DD6006DE669?OpenDocument. Rishennia Kyivskoi miskoi rady vid 26 hrudnia 2014 roku N 753/753 «Pro nadannia komunalnomu pidpryiemstvu z utrymannia ta ekspluatatsii zhytlovoho fondu spetsialnoho pryznachennia «Spetszhytlofond» zemelnykh dilianok dlia zhytlovoho budivnytstva (malopoverkhovoho — do 4-kh nazemnykh poverkhiv) dlia uchasnykiv ATO (poranenykh i chleniv rodyn, v yakykh uchasnyky antyterorystychnoi operatsii zahynuly pry provedenni ATO) ta dlia sotsialno-pobutovoho budivnytstva v s. Bykivnia u Desnianskomu raioni m. Kyieva» [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/B49C39FCDDF2F1B2C2257DD6006DE669?OpenDocument.

10. Ковель: відсутність землі бійцям пропонують компенсувати грішми — 20 жовтня 2015 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ar.volyn.ua/20151020-kovel-vidsutnist-zemli-bijtsyam-propkompensovuvaty-hrishmy/. Kovel: vidsutnist zemli biitsiam proponuiut

kompensuvaty hrishmy — 20 zhovtnia 2015 roku [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : http://ar.volyn.ua/20151020-kovel-vidsutnist-zemli-bijtsyam-propkompensovuvaty-hrishmy/.

SHMATOVA J. PROBLEMATIC ISSUES OF RECEIVING BY THE PARTICIPANTS OF ANTI TERRORIST OPERATIONS OF LAND FOR HOUSING

Стаття надійшла до редакції 27.11.15.

УДК 340.13:334.722:347.7

Сагайдак Юлія Вікторівна,
к.ю.н., ст. викладач каф. теорії та історії державиі права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима. Гетьмана»[1]

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІСТОРИКО-ПРАВОВІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ ТОРГОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ

Розглянуто легалізацію суб'єктів підприємницької діяльності в історико-правовому контексті розвитку торгового права в Україні та світі. Досліджено розвиток процедур легалізації суб'єктів підприємництва у різні соціально-економічні формації. Визначено, що процедури легалізації суб'єктів підприємництва існували на різних етапах розвитку торгового права, але відрізнялися своєю формою. Перший досвід легалізації, як комплексу процедур, що направлений на виникнення правового статусу торгового суб'єкта, був відомий ще з часів Римської імперії.
Зроблено висновок, що остаточне формування відносин легалізації суб'єктів підприємництва, з урахуванням економічних прав людини, стає можливим лише із розвитком демократично-правової думки в світі та в Україні.

Ключові слова: легалізація, легалізація суб'єктів підприємницької діяльності, торгове право, господарське право, правовий статус, державна реєстрація, ліцензування, Римське право, економічні права людини.

We consider the legalization of entrepreneurs in the historical and legal context of commercial law in Ukraine and the world. Studied the development of procedures for legalizing business entities in different socio-economic formations. Determined that the legalization entities existed at various stages of development of commercial law, but different

[1] Sagaidak Yuliya, Phd in Law, Senior Lecturer, Department of Theory and History Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

© Ю. В. Сагайдак, 2015